

Testbädden är svaret – men hur skapar vi förutsättningarna?

Under den rubriken bjöd Johanneberg Science Park in en namnkunnig panel till Arkitekturträdgården i Almedalen i år, för att ur olika perspektiv belysa testbäddsfenomenets utmaningar, behov, samhällsnytta och framgångsfaktorer.

Per Österström från Business Region Göteborg lotsade elegant ordet bland paneldeltagarna för att reda ut om – men framför allt hur – vi kan utveckla hållbara smarta städer, ta fram framtidens innovationer och skapa framtidens jobb med hjälp av fenomenet testbädd.

Testbäddar är viktigt, om det råder ingen tvekan. Den offentliga debatten bevakar och regeringen avsätter pengar. Vinnova har under våren 2017 fått i samordningsuppdrag att samordna och stärka test- och demonstrationsversamheten i Sverige – Testbädd Sverige.

Regeringskansliet

[Se regeringens pressmeddelande här](#)

[Här är samordningsnyheten hos Vinnova](#)

Testbäddar är fysiska eller virtuella miljöer där företag, akademi och andra organisationer ska kunna samverka vid utveckling, test och införande av nya produkter, tjänster, processer eller organisatoriska lösningar.

(Vinnovas definition)

Testbädd Sverige

Första frågan är given: Varför Testbädd Sverige, är vi dåliga på att samordna oss? Nejdå, svarar Niklas Johansson, Näringsdepartementet, men vi kan bli bättre. Vi behöver ständigt förändra oss, och testbäddar är inte bara en teknikfråga, det här behöver möta verkligheten, ansvarsfrågor, lagstiftning etc, att få en process där vi möts så att vi blir mer agila som lagstiftare. Lars Hjalmered fyller i: Regioner och städer är viktiga men även nationen fyller sin roll; integrationen och konkurrenskraften är stora frågor för Sverige kommande åren och därför satsar vi nu nationellt på Testbädd Sverige.

Diskussionen glider in på vad som är statens ansvar, och näringslivets. Hur satsar vi och fokuserar för att skapa nyttig samverkan tillsammans?

Kommersialisering

I Sverige är vi duktiga på att forska men lite svagare på uppskalning och kommersialisering. Här tycker panelen att drivkrafterna ändå måste vara marknadens egna, offentliga stöd fungerar bäst i tidiga faser men den kommersiella marknaden har sin egen logik och där är det svårare att stötta och styra utan risk för felaktig inblandning och konflikt med statsstödsregelverket. Du får mycket med dig som aktör i en testbädd, men marknaden måste tala.

Här kan kopplingen mellan stora bolag och små, innovativa, snabbfotade bolag vara en viktig nyckel.

Testbäddarna har en viktig roll att fylla för att ge rätt förutsättningar för stora industriföretag och kommande startups och små och medelstora företag?

Samverkan

Instituten och Akademiens utmaningar och forskarens roll belystes, och samverkan är en nyckel även här, då det går mycket fort idag, det finns många intressenter som ska synkas och kostnader som behöver bäras. Det ekosystem som växer fram idag för att vi ska ta oss an utmaningsdriven problematiken, den kräver att vi har ett samarbete och förhållningssätt för att få ut de möjligheter som vi vill se och kan växla upp.

Testbäddarna bygger kunskap och kompetens så att vi blir duktiga tillsammans. Även öppenheten och förmågan och viljan att dela information kommer in här. Vi behöver skapa en infrastruktur även här, säger Stefan Bengtsson, Chalmers. Testbädden kan ses som ännu ett verktyg, en nyckel för att stärka våra samverkansrelationer.

Öppenhet < > integritet

Ska man ställa krav på öppenhet för att innovationsmiljöer ska få ta emot verksamhetsbidrag? Panelen belyser de olika infallsvinklarna enligt skolboken: Ja, de som får bidrag borgar även för att de är öppna miljöer och då kan vi bjuda in andra – och många fler – aktörer, tex från utlandet. Total öppenhet gynnar även marknadsplatsutvecklingen, det ska gå att docka an, medborgarna känner att man får vara med, man bjuds in.

Men vi måste även kunna erbjuda test- och demomiljöer där integriteten kan garanteras för att där kunna locka till oss sekretessberoende aktörer, inom såväl akademi som näringsliv.

Göteborg

Ann-Sofie Hermansson förklarar att det här är bra för staden, för konkurrenskraft och framtida jobb. Gbg står inför en historiskt stark utveckling inom både infrastruktur och boende men även innovationslösningar. Allt hänger ihop och det är väldigt roligt att se hur det här attraktivt för andra satsningar: DriveMe, HSB Living Lab, 55ans buss... Nu har vi precis fått Geelys innovationscenter hit till Göteborg. De tittar ju på allt, inte enbart fordonsklustret som vi också är mkt bra på. Niklas Johansson, näringsdep lägger till: Vi vill få utländska investerare att komma till Sverige och vilja testa här. Det är verkligen så roligt att se, så mycket händer i Göteborg som väcker intresse internationellt. Vi märker det på näringsdepartementet, många vill komma och investera och det är bra för vi är ett litet, öppet land. Det är vår konkurrenskraftsstrategi.

Det gäller att ha tillåtande miljö att våga pröva, ok ibland blir det fel och då är det bra att ha testat först. Idag är det hela system som säljs, lastbilar blir logistiksystem, elbussen har ett partnerskap om ca 15 aktörer i bakgrunden. Testbädden möjliggörare kontrollerade tester innan vi släpper ut självkörande bilar på våra vägar.

Finns med i budget Göteborg Stad 2018 – struktur för att Göteborg ska fungera som testarena för nya innovationer. Det är bara att heja på! Vi har många bra bolag och jag har svårt att se någon riktig begränsning. Det som ska testas är något man behöver, gillra och ändå ska göra. Där ska vi fokusera. Bättre att göra lite fel än att sitta ängslig och vänta.

Testbädden får snöbollen i rullning!

Ann-Sofie Hermansson –
Kommunstyrelsens ordförande Göteborg

Små och medelstora företag

Hur får vi med oss dem? De är alla olika. Det handlar om mottagarkapacitet, det finns hur mycket som helst innovationsinfrastruktur i Sverige. Vi måste koppla upp företagen, nå ut. Det handlar även om kostnader, finansieringen behöver stötta för att småföretag ska kunna tillägna sig expertis från institut och akademi.

Vinnova ska se över detta, viktigt att få till öppenhet för att koppla samman små och större företag. Här har hänt mycket på senare tid, flera stora företag ser sig inte lägre som fort Knox, de har börjat öppna upp. Hur, på vilket sätt, vilken prissättning ska vi få med småföretag? Viktig resa.

Lejonparten av all innovation i Sverige sker i enskilda bolag, svårt för ofta sker det bättre av marknaden och aktörer själva vad som blir spännande starup-miljöer. Rätt att satsa på RISE och instituten, där kommer de mindre bolagen i kontakt med forskning, hur kan vi göra ytterligare reformer och insatser på det området?

Science Parkens roll

HSB Living Lab, ElectricCity, Fossile Free energy district – en mängd olika testbäddar. Hur skapar man då tillåtande miljöer? Mats Bergh svarar: Det gäller att skapa ett starkt förtroende mellan de ingående aktörerna, att vi gör detta i gemenskap, för att skapa ett gott samarbete och för att vi vill förändra någonting. Tillåtande, inbjudande miljö; Kunna blanda stora och små i vår miljö. Testbäddar har stort ansvar – är det här något som vi egentligen kommer att kunna använda? De som använder bestämmer vad som funkar eller inte, testbädden kan leverera här. De testbäddar vi är med i har levande människor som försökskaniner, det är då man ser vad som kommer att kunna hålla eller inte. Man får en omedelbar kvittens om det som testas funkar eller inte.

Lars Hjalmered tycker då att Mats är alltför ödmjuk; De han och andra gör på Johanneberg angående samhällsbyggnad är verkligen nydanande. Att kunna samla aktörerna inom samhällsbyggnad är unikt och att få ihop de aktörer vi lyckats samla på Johanneberg Science Park är oerhört spännande och kommer att ge.

Stefan Bengtsson fortsätter berömmet – viktig poäng i värdskapet med testbädden, det måste vara någon form av konkurrensneutralt värdskap så att det inte upplevs som ägt av ett bolag eller aktör där öppenheten inte finns. Bättre att hitta organisationer som en science park, eller samägande tex Asta Zero som samägs av Chalmers och RISE, borgar för neutraliteten.

Finansiering

Mats Bergh: De testbäddar som har fötts i vår miljö har varit näringslivsfinansierade, det har handlat om en långsiktig utmaning som våra aktörer behöver ta sig an. Då har de ställt sig upp med ett: "Då bygger vi det här". Utgångspunkten är behovsdriven, det har funnits ett marknadsbehov och då går det snabbare.

Men det är även viktigt med det statliga stödet, både Vinnova på projektsidan men även någon form av generellt stöd till testbäddar, när passar det och inte? Borga för öppenheten så att testbädden hela tiden lever, så att det inte blir den slutna klubben, man startar tillsammans och driver på en tight grupp, men efter några år när det kommer en utländsk aktör då är det inte lika lätt att öppna dörren.

Det måste finnas ett näringslivsintresse, de driver de här testbäddarna.

Stefan Bengtsson – Rektor, Chalmers

Johansson, Näringsdep: Det är inte alls omöjligt att staten är med i början av en process, men intresset måste finnas från näringslivet från början. Gratis är inte gott! Då kommer vi att göra fel saker. Vi måste kunna stänga ner saker när intresset inte längre finns. Svårt och obehagligt.

Bengtsson, Chalmers: Näringslivsintresse, driv och idé. Men man har även en driftsfas som också måste täckas av näringslivet. Men testbäddarna är även intressanta för forskning, andra finansieringsmekanismer där staten är inkopplad.

Framtiden

Ett tydligt medskick från panelen är att ny lagstiftning tar väldigt lång tid, det är att vända en oceanångare. Kan vara en utmaning med inbyggd tröghet i förändring av det legala systemet medan akademi och näringsliv springer allt fortare. Bra att tidigt få till dialog om detta! Niklas Johansson efterlyser lite dialog och diskussion, lite policylabstankar, föra saker från testbäddarna tillbaka till myndighet och stat.

Även standardisering behöver snabbas upp, för att göra det upphandlingsbart. Alla processer är för långsamma jämfört med dagens utvecklingstempo. Vissa saker får ta lite tid, men då måste vi börja tidigare. Tydligt medskick från Niklas Johansson, Näringsdepartementet! Lite Kaizen i politiken också.

John Rune Nielsen, RISE understryker att standardisering är jätteviktig, även kopplat till testbäddar, tex den laddinfrastruktur som växer fram, inte kompatibel på något sätt. Här satsas mycket på att svensk industri ska vara med. Vi måste vara där, det kostar pengar och resurser men det går inte att inte vara med.

Sista ordet

Gick till Ann-Sofie Hermansson, där hon förklarar varför testbäddarna är bra även för göteborgarna. Vi kan använda massor av nytta ur testbäddarna, vi i staden kan satsa på ett jämlikt Göteborg, på folkhälsa, skolan, arbetsmarknaden, trångboddhet... Volvo, SKF, alla stora företag men även de små som kommer att kunna hänga på det här.

- Jag har svårt at se begränsningarna. Det är bara ljusa tider.

Blev du nyfiken? Det förstår vi. [Se hela seminariet här!](#)